

1. Sermaye Piyasası Mevzuatına göre Merkezi Takas Kuruluşları (MTK) ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) MTK'nın, takas ve merkezi karşı taraf olarak yerine getirdiği işlemleri nedeniyle teminat olarak aldığı mal varlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkileri sınırlandırılabilir.
- B) Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde işlem gören sermaye piyasası araçlarının teslimi, bedellerinin ödenmesi ve bu işlemlere ilişkin teminat yükümlülüklerinin MTK'lar nezdinde yerine getirilmesi esastır.
- C) Sermaye Piyasası Kurulu borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında gerçekleştirilen sermaye piyasası araçları ile ilgili işlemlerin takasının MTK nezdinde yerine getirilmesini zorunlu tutabilir.
- D) Hizmet verilen borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine ilişkin işlemler ve düzenlemeler; borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri lehine haklar ve/veya yükümlülükler oluşturduğunda, bunlar MTK lehine de kabul edilir.
- E) MTK, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumlarında kullanılmak üzere gecikmelerin önlenmesi amacıyla bir garanti fonu oluşturabilir.

2. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında merkezi saklama kuruluşları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kamu tüzel kişiliğini haizdirler.
- B) Sermaye piyasası araçlarının merkezi saklanması ve bunlara ilişkin hakların kullanımı hizmetlerini veren kurumlardır.
- C) Anonim ortaklık şeklinde kurulur.
- D) Kuruluşlarına, Sermaye Piyasası Kurulu'nun uygun görüşü üzerine ilgili Bakan tarafından izin verilir.
- E) Faaliyete geçmeleri; Sermaye Piyasası Kurulu'nun iznine tabidir.

3. I. MTK'ların anonim şirket olarak kurulması zorunlu değildir.

- II. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası MTK üyesi olabilir.
- III. Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca faaliyet gösteren yatırım kuruluşları MTK üyesi olamazlar.
- IV. Sermaye Piyasası Kurulu, MTK'ların takas hizmeti verebilecekleri borsaları, borsaların uygun görüşlerini de alarak belirler.

Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik uyarınca merkezi takas kuruluşları (MTK) ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi/ hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliğine göre belirlenen üyelik türleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğrudan Takas Üyeliği – Genel Takas Üyeliği
- B) Kapsamlı Takas Üyeliği – İşlemci Takas Üyeliği
- C) Tekli Takas Üyeliği – Çoklu Takas Üyeliği
- D) Sabit Takas Üyeliği – Genel Takas Üyeliği
- E) Birincil Takas Üyeliği - Dolaylı Takas Üyeliği

5. I. Piyasada gerçekleştirilen TL cinsinden işlemlerin takası işlemden iki gün sonra (T+2), döviz cinsinden yapılan işlemlerin takası ise işlemden üç gün sonra (T+3) gerçekleştirilir.

II. Sermaye piyasası araçlarının takas ve ödeme işlemleri, üye faaliyetlerinin geçici ya da sürekli olarak durdurulması ile idari ve adli merciler nezdinde tasfiye işlemlerine başlanması durumu da dâhil olmak üzere, geri alınamaz ve iptal edilemez.

III. Takas işlemlerinde Teslim Karşılığı Ödeme prensibi uygulanır.

İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul A.Ş. Borçlanma Araçları Piyasası Takas ve Teminat Yönetimi Yönergesinde yer alan takasa ilişkin yukarıdaki ifadelerden hangisi/hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. **İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank) Merkezi Takas Yönetmeliği uyarınca takas yükümlülüklerinin belirlenmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) İlgili Borsanın veya piyasa işleticisinin talebi halinde netleştirmenin sadece iki üye arasındaki işlemlerde yapılması mümkündür.
- B) Günler arasındaki yükümlülük ve alacaklar netleştirilebilir.
- C) Üyelerin takasa konu işlemlerinden doğan hak ve yükümlülükleri Takasbank tarafından belirlenen hesaplar üzerinden hesaben sonuçlandırılır.
- D) Piyasa işlem kuralları çerçevesinde belirli nitelikteki işlemlerin netleştirme dışında bırakılarak brüt takas yapılması mümkündür.
- E) Aynı gün valörlü işlemlerin takasında çok taraflı netleştirme yapılması esastır.

7. I. Para Cezası

II. Kınama

III. Üyelikten Çıkarma

İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank) Merkezi Takas Yönetmeliğine göre Takasbank tarafından üyelerine disiplin cezası olarak yukarıdakilerden hangisi/ hangileri uygulanabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

8. **Aşağıdakilerden hangisi merkezi karşı taraf uygulamasının piyasaya ve yatırımcılara sağlayacağı avantajlardan biri değildir?**

- A) İşlem maliyetlerini azaltması
- B) Finansal güvenilirliği ve verimliliği artırması
- C) Temerrüt riskini ortadan kaldırması
- D) Bilgi asimetrisini yönetmesi
- E) Risk ve maliyet yönetiminin etkinliğini artırması

9. **6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde kolektif yatırım kuruluşlarının portföylerinde bulunan varlıklar aşağıdakilerden hangisi tarafından saklanmaktadır?**

- A) Sermaye Piyasası Kurulu
- B) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş.
- C) İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
- D) Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
- E) Borsa İstanbul A.Ş.

10. **Aşağıdakilerden hangisi Takasbank Para Piyasasında aracı kurumlar tarafından verilebilecek teminat türleri arasında yer almaz?**

- A) Euro Tahvil
- B) Hazine Bonusu
- C) Varant
- D) Pay Senedi
- E) Yatırım Fonu Katılma Belgesi

11. Sermaye Piyasası Kurulu'nun kaydiştirilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin kayıtların tutulması ile ilgili düzenlemelerine göre, takas günü, takas yükümlülüğünün yerine getirilmesi amacı ile satışı yapılan kaydi sermaye piyasası araçları, aracı kuruluşlar tarafından yatırımcı hesaplarından ilk aşamada aşağıdaki hesaplardan hangisine aktarılır?

- A) TCMB Hesabı
- B) Takas Havuz Hesabı
- C) İhraççı Havuz Hesabı
- D) Ortak ve Katılımcı Hesabı
- E) Aracı Kuruluş Havuz Hesabı

12. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kaydiştirilen sermaye piyasası araçlarının merkezi saklama kuruluşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
- B) Sermaye Piyasası Kurulu
- C) Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
- D) Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği
- E) Borsa İstanbul A.Ş.

13. Aşağıdakilerden hangisi 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında merkezi karşı taraf uygulamasını tanımlar?

- A) Sermaye piyasası araçlarının Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenen bir borsada alım satımı
- B) Merkezi saklama kuruluşları nezdinde sermaye piyasası araçlarının saklanması
- C) Merkezi takas kuruluşlarının alıcıya karşı s atıcı, s atıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt etmesi
- D) Sermaye piyasası araçlarının kaydiştirilmesine ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi ve bu araçların merkezi olarak saklanması
- E) Sermaye piyasasında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak, bu işlemlerle ilgili bilgilerin merkezi takas kuruluşlarına bildirilmesi

14. İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi (Takasbank) Merkezi Takas Yönetmeliği uyarınca doğrudan takas üyeliği ve genel takas üyeliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğrudan takas üyeleri, sadece kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerini gerçekleştirmeye yetkilidir.
- B) Genel takas üyeleri, kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerinin yanı sıra diğer piyasa üyelerinin takas işlemlerini de gerçekleştirmeye yetkili üyelere dir.
- C) Genel takas üyeliği şartlarını kaybeden üyeler, şartların kaybedildiğinin kendilerine bildirildiği tarihten itibaren Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından üyelikten çıkarılırlar.
- D) Genel ve doğrudan takas üyeliği ayrımı, üyenin özsermaye tutarı, iç sistemlerinin ve teknik altyapısının yeterliliği ile Takasbank tarafından gerçekleştirilen içsel derecelendirme çalışmaları dikkate alınarak yapılır.
- E) Genel ve doğrudan takas üyelerinin üyelik durumları, Takasbank tarafından belirlenmiş olan şartlara uyumları gözetilerek değiştirilebilir.

15. Sermaye Piyasası Mevzuatına göre, yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinden kaynaklanan emanet ve alacaklar, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya herhangi bir şekilde verdiği yazılı talimat tarihinden başlayarak kaç yıl içinde talep ve tahsil edilmemesi hâlinde zamanaşımına uğrayarak Yatırımcı Tazmin Merkezi'ne gelir kaydedilir?

- A) 1
- B) 3
- C) 5
- D) 7
- E) 10

16. Sermaye piyasası araçlarının takas talimat ve işlemleri ile ödeme işlemlerinin geri alınamaması ve iptal edilememesi, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A) Takas kesinliği
- B) Merkezi karşı taraf
- C) Merkezi takas
- D) Merkezi saklama
- E) Kaydi saklama

17. Aşağıdakilerden hangisi Merkezi Kayıt Kuruluşu'na ortak olamaz?

- A) BİST
- B) Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan borsalar
- C) Aracı kurumlar
- D) Takasbank
- E) Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği

18. Taahhüdünü yerine getirmede temerrüde düşen üye nedeniyle kendisine teslimat veya ödeme yapılamayan üyeye, gecikilen günler karşılığı olarak, temerrüde düşen üyeden tahsil olunan temerrüt faizinin Takasbank tarafından piyasa bazında belirlenen bir oranı olarak yapılan ödeme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mağduriyet ödemesi
- B) Temerrüt ödemesi
- C) Ceza ödemesi
- D) Ek ödeme
- E) Teminat ödemesi

19. Payların zaman aşımı süresi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 2 Yıl
- B) 5 Yıl
- C) 10 Yıl
- D) 15 Yıl
- E) Zaman Aşımı Yoktur

20. İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği uyarınca, Borsa İstanbul'da gerçekleştirilen işlemlerde, üyenin belirli bir kıymette hem alış hem de satış yapması durumunda, satış toplamı alış toplamına mahsup edilerek çıkan net bakiyeye göre kıymet yükümlülüğünün belirlenmesi yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Brüt Takas
- B) Takas Alacaklarının Dağıtılması
- C) Blokelendirme
- D) Borç Kapatma
- E) Çok taraflı netleştirme

21. Türkiye Elektronik Fon Dağıtım Platformunda temerrüt işlemlerine yönelik aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Valör tarihinde, temerrüt başlangıç saatine kadar yükümlülüğünü yerine getirmeyen üye herhangi bir ihbara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır.
- B) Temerrüt faizi, temerrüde düşülen tarih ile yükümlülüklerin yerine getirildiği tarih arasındaki takvim günleri esas alınarak hesaplanır.
- C) Temerrüde düşen üye temerrüt cezasını, tahakkuk tarihinden itibaren 3 iş günü içinde Takasbank nezdindeki ilgili hesaba yatırır.
- D) Belirtilen süre içerisinde yatırılmayan temerrüt cezaları üyelerin serbest cari hesaplarından re'sen tahsil edilir.
- E) Temerrüt cezası hesaplamasında, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranı esas alınır.

22. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda işlem gören vadeli işlem sözleşmelerinden hangileri fiziki teslimata tabidir?

- A) Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri
- B) Döviz Vadeli İşlem Sözleşmeleri
- C) Kıymetli Madenler Vadeli İşlem Sözleşmeleri
- D) Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri
- E) Enerji Vadeli İşlem Sözleşmeleri

23. Aşağıdakilerden hangisi Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Garanti Fonu teminatları arasında yer almaz?

- A) Türk Lirası
- B) Döviz
- C) Devlet İç Borçlanma Senetleri
- D) Yatırım Fonu
- E) Altın

24. İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği uyarınca doğrudan takas üyeliği ve genel takas üyeliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğrudan takas üyeleri, sadece kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerini gerçekleştirmeye yetkilidir.
- B) Genel takas üyeleri, kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerinin yanı sıra diğer piyasa üyelerinin takas işlemlerini de gerçekleştirmeye yetkili üyelere sahiptir.
- C) Genel takas üyeliği şartlarını kaybeden üyeler, şartların kaybedildiğinin kendilerine bildirildiği tarihten itibaren Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından üyelikten çıkarılırlar.
- D) Genel ve doğrudan takas üyeliği ayırımı, üyenin özsermaye tutarı, iç sistemlerinin ve teknik altyapısının yeterliliği ile Takasbank tarafından gerçekleştirilen içsel derecelendirme çalışmaları dikkate alınarak yapılır.
- E) Genel ve doğrudan takas üyelerinin üyelik durumları, Takasbank tarafından belirlenmiş olan şartlara uyumları gözetenilerek değiştirilebilir.

25. İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği'ne göre aşağıdakilerden hangisi "Teslim Karşılığı Ödeme" ilkesinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyeye alacağı ödenmez
- B) Takasbank tarafından takas hizmeti sunulan piyasalar itibariyle Teslim Karşılığı Ödeme prensibine ilişkin istisnalar getirilemez
- C) Yükümlülüğün kısmi olarak yerine getirilmesi halinde alacaklar kapatılan borçla orantılı olarak ödenir
- D) Üye alacaklarının blokelendirme işlemleri en likit olan alacaktan başlayarak en az likit olan alacağa doğru yapılır
- E) Üye alacak bloke çözme işlemleri en az likit olan alacaktan başlayarak en likit olan alacağa doğru gerçekleştirilir

Takas, Saklama ve Operasyon İşlemleri

Deneme Sınavı I

Cevap Anahtarı

1	A
2	A
3	D
4	A
5	D
6	B
7	C
8	C
9	C
10	C
11	E
12	C
13	C
14	C
15	E
16	A
17	C
18	A
19	E
20	E
21	E
22	D
23	E
24	C
25	B